

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Арт-терапія в соціальній роботі

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

Декан факультету соціальної педагогіки та психології

О. В. Пономаренко

«26» грудня 2024

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Арт-терапія в соціальній роботі
підготовки бакалаврів
денної та заочної форм здобуття освіти
освітньо-професійна програма «Соціальна педагогіка»
спеціальності І10 Соціальна робота та консультування
галузі знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

ВИКЛАДАЧ: Козич І.В., канд. пед. н., доцент, доцент кафедри педагогіки та психології освітньої діяльності

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри педагогіки та
психології освітньої діяльності
Протокол № 5 від «25» грудня 2024р.
Завідувач кафедри _____

О.І. Іваницький

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

О. Г. Лещенко

2025 рік

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Арт-терапія в соціальній роботі

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціальної
педагогіки та психології

_____ О. В. Пономаренко

«_____» _____ 202_____

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Арт-терапія в соціальній роботі
підготовки бакалаврів
денної та заочної форм здобуття освіти
освітньо-професійна програма «Соціальна педагогіка»
спеціальності ІІО Соціальна робота та консультування
галузі знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

ВИКЛАДАЧ: Козич І.В., канд. пед. н., доцент, доцент кафедри педагогіки та психології
освітньої діяльності

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри _____

Протокол № _____ від “_____” _____ 202_ р.
Завідувач кафедри _____

_____ Н. В. Заверико

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

_____ О. Г. Лещенко

2025 рік

Зв'язок з викладачем: Viber, телеграм (0684470520), Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

E-mail: kozich.irina@gmail.com

Сезн ЗНУ повідомлення:

Телефон: 0684470520

Інші засоби зв'язку: kozich.irina@gmail.com

Кафедра: кафедра педагогіки та психології освітньої діяльності, VIII к., ауд. 221

1. Опис навчальної дисципліни

Вивчення курсу «Арт-терапія у роботі соціального педагога» дає можливість ознайомити студентів із теоретичними основами арт-терапевтичних технологій та сформуванню вміння й навички використання арт-терапевтичних методик і технік у професійній діяльності.

Мета викладання навчальної дисципліни «Арт-терапія в соціальній роботі» полягає в ознайомленні майбутніх соціальних педагогів із арт-терапією та формуванні їх готовності до використання окремих арт-терапевтичних технік у професійній діяльності.

Завдання курсу:

1. Надати студентам знання про історію формування, зміст, структуру та функції арт-терапії;

2. Сформуванню в майбутніх фахівців уміння використовувати арт-терапевтичні методики й техніки в роботі з клієнтами;

3. Сприяти розвитку індивідуальних і професійних якостей, необхідних як для ефективного виконання професійних обов'язків, так і для всебічного розвитку особистості майбутнього фахівця.

Освоєння курсу передбачає використання таких форматів: - лекцій із застосуванням інтерактивних методик («діалог зі здобувачами вищої освіти».); - практичних занять, які передбачають самостійну підготовку студентів до рефлексії, презентації та обговоренні їх результатів; - підготовку та складення двох атестаційних контрольних робіт та екзамену.

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
1	2	3
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	2-й	2-й
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість годин	120	
Лекційні заняття	16 год	-
Практичні заняття	4 год	-
Самостійна робота	100 год	-
Консультації	Відповідно до графіка:	
Вид підсумкового семестрового контролю:	Екзамен	

Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)

<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=678>

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою результатів навчання

Результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
1	2	3
РН9 Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички в соціально-педагогічній діяльності, зокрема у проведенні соціальної профілактики та у ході надання соціальної допомоги	<p>Методи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вивчення і обговорення матеріалу на лекційних та практичних заняттях; - самостійна робота; - підготовка і виконання індивідуальних завдань з майбутньої професійної проблематики; 	<p>Поточні контрольні заходи: усне опитування, презентація та обґрунтування власної позиції, поточне тестування, виконання практичних завдань, експрес-контролі, модульні контролі</p> <p>Підсумкові контрольні заходи: ІДЗ, екзамен (підсумкове тестування на СЕЗН Moodle).</p>
РН17 Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи та соціальної педагогіки, надавати їм соціально-психологічну підтримку, сприяти соціальній адаптації		
РН19 Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.		
РН21 Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень		
РН22 Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей		

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні основи арт-терапії

Тема 1. Історія виникнення та розвитку арт-терапії. Поняття й основні категорії арт-терапії. Арт-терапії в соціально-педагогічній діяльності

Тема 2. Етапи та основні складові арт-терапевтичного процесу. Концепції та форми арт-терапевтичної роботи.

Тема 3. Галузі застосування арт-терапії в діяльності соціального педагога

Розділ 2. Практичні аспекти використання арт-терапевтичних методик і технік

Тема 4. Особливості використання ізотерапії в роботі соціального педагога.

Тема 5. Теорія та практика казкотерапії.

Тема 6. Специфіка застосування музикотерапії.

Тема 7. Танцювально-рухова терапія (ТРТ) в роботі соціального педагога.

Тема 8. Новітні напрями арт-терапії.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	2	3	4	5
Лекція 1	Тема 1. Історія виникнення та розвитку арт-терапії. Поняття й основні категорії арт-терапії. Арт-терапія в соціально-педагогічній діяльності Вступ до арт-терапії. Вплив мистецтва на духовний світ особистості. Поява терміну «Арт-терапія» (історичний дискурс). Поняття арт-терапії та її термінологічне поле. Мета та завдання арт-терапії. Арт-терапевтична освіта. Напрямки арт-терапії. Основні цілі арт-терапії в соціально-педагогічній діяльності. Основні методи арт-терапії в соціально-педагогічній діяльності. Переваги арт-терапії в соціально-педагогічній роботі	2	1	1 раз в два тижня
Практичне заняття 1		2		1 раз в два тижня
Самостійна робота *		13	16	
Лекція 2	Тема 2. Етапи та основні складові арт-терапевтичного процесу. Концепції та форми арт-терапевтичної роботи Арт-терапевтичний процес та його структура. Матеріали, що застосовуються в арт-терапії. Кабінет арт-терапії та його оснащення. Форми арт-терапевтичної роботи. Арт-терапевтичний простір і матеріали. Основні підходи в класифікації форм арт-терапії. Особливості індивідуальної арт-терапії. Особливості групової арт-терапії. Основні форми групової арт-терапії:	2	1	1 раз в два тижня
Практичне заняття 2		2		1 раз в два тижня
Самостійна робота *		13	16	

	студійна відкрита група; аналітична закрита група; тематично орієнтована група.			
Лекція 3	Тема 3. Галузі застосування арт-терапії в діяльності соціального педагога Арт-технології в роботі з дітьми різного віку. Арт-терапія як сучасний метод інтеграції дітей з особливими потребами в суспільство. Арт-терапія як засіб саморозвитку підлітків. Арт-терапія як інструмент корекції дитячо-батьківських стосунків.	2	1	<i>1 раз в два тижня</i>
Практичне заняття 3		2	2	<i>1 раз в два тижня</i>
Самостійна робота *		13	16	
Лекція 4	Тема 4. Особливості використання ізотерапії в роботі соціального педагога Ізотерапія як арт-терапевтичний метод. Творче, спонтанне чи тематичне малювання у арт-терапії. Процедура створення малюнка під час спонтанного малювання. Засади діагностики та інтерпретації в ізотерапії. Аналіз та інтерпретація кольорів. Кольорова карта Л. Штейнхардт. Символіка кольорів в юнгіанській психотерапії. Методики малювання: вільне, комунікативне, спільне, доповнююче. Дудлінг в арт-терапії як малювання за допомогою простих елементів. Зентангл в арт-терапії як поєднання медитації та малювання.	2	1	<i>1 раз в два тижня</i>
Практичне заняття 4		2		<i>1 раз в два тижня</i>
Самостійна робота *		13	16	
Лекція 7	Тема 5. Теорія та практика казкотерапії Казка як двері до колективного несвідомого, як спосіб контакту з дитячими ресурсами; як вказівка до дії; як засіб “обходу” опору. Архетип і символіка казки. Відомі казкові персонажі, архетипічне значення образів. Діагностичні критерії в казці. Словник казкових символів. Алгоритм складання психотерапевтичної казки. 2. Індивідуальна казкотерапія. Варіанти створення клієнтами казок, їх діагностичне значення, шляхи інтерпретації. Складання казки метафори на замовлення клієнта. 3. Групова казкотерапія. Конструювання казкових сюжетів у групі. Корекція та діагностика за допомогою казок при роботі в групі.	2	1	<i>1 раз в два тижня</i>
Практичне заняття 7		2		<i>1 раз в два тижня</i>
Самостійна робота *		13	16	
Лекція 8	Тема 6. Специфіка застосування музикотерапії. Історія музичної терапії. Основні наукові концепції сучасної музикотерапії. Процес	2	1	<i>1 раз в два тижня</i>
Практичне заняття 8		2		<i>1 раз в два тижня</i>

Самостійна робота *	музичної терапії. Психофізіологічні механізми впливу музики на людину.	13	16	
Лекція 9	Тема 7. Танцювально-рухова терапія (ТРТ) в роботі соціального педагога Історичний розвиток танцювальної терапії. Теоретичні засади танцювально- рухової терапії. Терапевтичний процес танцювально терапії. Техніки танцювально-рухової терапії.	2	1	<i>1 раз в два тижня</i>
Практичне заняття 9		2		<i>1 раз в два тижня</i>
Самостійна робота *		13	16	
Лекція 10	Тема 8. Новітні напрями арт-терапії Особливості застосування нейрографіки. основні підходи до застосування фототерапії в арт-терапевтичному процес. Флюїд-арт у сучасній арт-терапії. цілі і завдання фелт-терапії. Фуд-арт-терапія: цілі та межі застосування. тканинна терапія: мета, завдання та особливості. ландшафтна арт-терапія та її роль у арт-терапевтичній роботі.	2	1	<i>1 раз в два тижня</i>
Практичне заняття 9		2		<i>1 раз в два тижня</i>
Самостійна робота *		13	16	

* Самостійна робота передбачає засвоєння матеріалу в позааудиторний час, підготовку практичних завдань, опрацювання рекомендованої літератури, підготовку до екзамену.

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/ роботи	Вид контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
1	2	3	4	5
Поточний контроль				
Практичне заняття №1 Галузі застосування арт-терапії в діяльності соціального педагога		1. Питання до обговорення Арт-технології в роботі з дітьми різного віку. Арт-терапія як сучасний метод інтеграції дітей з особливими потребами в суспільство. Арт-терапія як засіб саморозвитку підлітків. Арт-терапія як інструмент корекції дитячо-батьківських стосунків.	Знання матеріалу за темою, вміння їх презентувати, вміння пояснювати відстоювати власну позицію, активність в обговоренні питань Наявність презентації (мін 5 слайдів), розкриття теми згідно з планом.	3
		Практичне завдання: Надайте відповідь на запитання: Для чого, на Вашу думку, необхідно враховувати вік дитини при підборі конкретних арт-терапевтичних методик? > Які техніки лялькотерапії Ви можете назвати? У чому полягають мета створення ляльки та її арт-	Обсяг не менше 2 сторінки формату А4, розкриття змісту згідно вимогам	4

		<p>терапевтичний ефект у роботі з дітьми?</p> <p>Чи використовують в арт-терапії спільні сесії дітей з батьками? Якщо так, то яка їх мета?</p> <p>➤ У чому полягають труднощі роботи з підлітками у арт-терапевтичних техніках?</p> <p>Підготувати доповідь на одну з тем:</p> <p>Специфіка використання арт-терапії в соціальній сфері: робота з групами ризику, профілактика залежностей, асоціальної поведінки тощо.</p> <p>Арт-терапевтична робота з людьми похилого віку.</p> <p>Робота з травмою та кризовими станами в арт-терапії.</p> <p>Арт-технології в бізнесі: професійний відбір, профілактика професійного вигорання, формування команди, знаходження творчих рішень у бізнесі тощо.</p>		
<p>Практичне заняття №2</p> <p>Особливості використання ізотерапії в роботі соціального педагога</p>		<p>Ізотерапія як арт-терапевтичний метод.</p> <p>Творче, спонтанне чи тематичне малювання у арт-терапії. Процедура створення малюнка під час спонтанного малювання. Засади діагностики та інтерпретації в ізотерапії.</p> <p>Аналіз та інтерпретація кольорів. Кольорова карта Л. Штейнхардт.</p> <p>Символіка кольорів в юнгіанській психотерапії.</p> <p>Методики малювання: вільне, комунікативне, спільне, доповнююче.</p> <p>Дудлінг в арт-терапії як малювання за допомогою простих елементів.</p> <p>Зентангл в арт-терапії як поєднання медитації та малювання.</p>	<p>Знання матеріалу за темою, вміння їх презентувати, вміння пояснювати відстоювати власну позицію, активність в обговоренні питань</p> <p>Наявність презентації (мін 5 слайдів), розкриття теми згідно з планом.</p>	3

		<p>2. Практичне завдання. Підготувати презентацію 2 технік на вибір.</p> <p>1. Техніки для знайомства з матеріалами.</p> <p>2. Техніки для дослідження широкого кола проблем і переживань клієнтів. («Монотипія», «Чорний квадрат», «Каракулі», «Каракулі і метаморфози», «Чоловічки з каракуль», «Страус», «Фігурка емоцій», «Карта емоцій», «Розморозка емоцій», «Знайомство зі страхом», «Страшна маска», «Серце», «Плюс і мінус», «Емоційний атлас тіла», «Емоції навпаки»).</p> <p>3. Техніки для дослідження системи взаємостосунків, образу «Я». («Створення маски», «Діалог масок», «Без маски», «Вікно Джохарі», «Мої ролі», «Автопортрет в пісочниці», «Я-супергерой», «Моя внутрішня дитина в дорослому житті», «Сліди субособистості», «Зустріч з внутрішньою дитиною», «Мелодія мого імені», «Особистий герб»).</p> <p>4. Техніки для парної роботи, роботи в малих групах та із родиною. («Дві половинки», «Зустріч двох кольорів», «Полюси стосунків», «Сумісність пари», «Переписування історії стосунків», «Мої стосунки як..», «Прихований сценарій», «Компромiс у стосунках», «Мiст», «Сiмейний сценарій», «Мое оточення», «Моя сiм'я в образах квітів»,</p>	<p>Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями:</p> <p>☐ своєчасність виконання (1 б.);</p> <p>☐ повний обсяг виконання (1 б.);</p> <p>☐ виділення головного, суттєвого при розкритті теми з висловленням особистого ставлення до проблеми (2 б.) творчий підхід у виконанні (1 б.).</p>	5
--	--	---	--	---

		<p>«Звичайний день», «Дитячі спогади», «Людина і дерево», «Будинок нашої сім'ї»).</p> <p>5. Техніки «Зентангл» і «Дудлінг».</p>		
<p>Практичне заняття №3 Теорія та практика казкотерапії</p>		<p>1. Питання для обговорення: Казка як двері до колективного несвідомого, як спосіб контакту з дитячими ресурсами; як вказівка до дії; як засіб “обходу” опору. Архетип і символіка казки. Відомі казкові персонажі, архетипічне значення образів. Діагностичні критерії в казці. Словник казкових символів. Алгоритм складання психотерапевтичної казки. Індивідуальна казкотерапія. Варіанти створення клієнтами казок, їх діагностичне значення, шляхи інтерпретації. Складання казки метафори на замовлення клієнта. Групова казкотерапія. Конструювання казкових сюжетів у групі. Корекція та діагностика за допомогою казок при роботі в групі.</p>	<p>Знання матеріалу за темою, вміння їх презентувати, вміння пояснювати відстоювати власну позицію, активність в обговоренні питань Наявність презентації (мін 5 слайдів), розкриття теми згідно з планом.</p>	3
		<p>2. Практичне завдання. Підготувати повідомлення з презентацією про практику використання однієї з форм казкотерапевтичної роботи.</p>	<p>Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: ☐ своєчасність виконання (1 б.); ☐ повний обсяг виконання (1 б.); ☐ виділення головного, суттєвого при розкритті теми з висловленням особистого ставлення до проблеми (2 б.) творчий підхід у виконанні (1 б.).</p>	5

Практичне заняття №4 Танцювально-рухова терапія (ТРТ) в роботі соціального педагога		1. Питання для обговорення: Історичний розвиток танцювальної терапії. Теоретичні засади танцювально-рухової терапії. Терапевтичний процес танцювальної терапії. Техніки танцювально-рухової терапії.	Знання матеріалу за темою, вміння їх презентувати, вміння пояснювати відстоювати власну позицію, активність в обговоренні питань Наявність презентації (мін 5 слайдів), розкриття теми згідно з планом.	3
		2. Практичне завдання Підготувати доповідь та презентацію на тему: «Інноваційні арт-технології: перформанс, ритмотерапія, фототерапія, міфодрама, бібліотерапія, вокалотерапія, драматерапія, Плейбек-театр, техніки наративу»	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: ☐ своєчасність виконання (1 б.); ☐ повний обсяг виконання (1 б.); ☐ виділення головного, суттєвого при розкритті теми з висловленням особистого ставлення до проблеми (2 б.) творчий підхід у виконанні (1 б.).	3
Усього				60
Підсумковий контроль				
Залік /Екзамен	Теоретичне завдання	Тестування Тест розміщено за посиланням: розміщено в Moodle https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=678	Правильність відповіді на питання тесту Тестування передбачає надання відповідей на 20 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів	20
	Практичне завдання	Завдання для індивідуальної письмової роботи. Завдання розміщено за Посиланням https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=678	Наявність обов'язкових складових. Відповідність вимогам і встановленим термінам	20
Усього за підсумковий контроль				40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	<i>Зараховано</i>
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Основна

1. Вознесенська О. Л. Мова Л. В. Арт-терапія в роботі практичного психолога: Використання арт-технологій в освіті. Київ: Шкільний світ, 2007. 120 с.
2. Павелків Р., Цигипало О. Дитяча психологія : навчальний посібник. Київ : Академ-видав, 2008. 432 с.
3. Полторак Л. Ю. Арт-терапія в соціальній роботі : навч. посіб. Херсон : ФОП Грінь Д. С., 2014. 152 с.
4. Роменець В. А. Психологія творчості : навчальний посібник. Київ : Либідь, 2004. 288 с.
5. Ростовський О. Я. Педагогіка музичного сприймання : навчально-методичний посібник. Київ : ІЗМН, 1997. 248 с.
6. Савінова Н. В., Серета І. В., Борулько Д. М. Технології корекційно-виховного процесу : навчально-методичний посібник. Миколаїв : Іліон, 2018. 172 с.
7. Технологія роботи з різними категоріями клієнтів центрів соціальних служб для молоді : методичний посібник / С. В. Тостоухова та ін. Київ : ДЦССМ, Державний інститут проблем сім'ї та молоді, 2003. 88 с.
8. Технології соціально-педагогічної роботи : навчальний посібник / за ред. А. Й. Капської. Київ : ІЗМН, 2000. 372 с.
9. Федій О. А. Естетотерапія : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 256 с.
10. Шахрай В. М. Технології соціальної роботи : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 464 с.

Додаткова

1. Авраменко М. Л. Використання методів арт-терапії в реабілітації людей з проблемами психічного здоров'я : метод. реком. Київ : Всеукраїнський центр професійної реабілітації інвалідів, 2008. 55 с.
2. Бернацька О. Б. Використання елементів арт-терапії у вихованні самостійності молодших школярів інтернатних закладів різного типу. *Наукові праці. Педагогіка*. 2009. Вип. 95. С. 51-56.
3. Графічні методики в психодіагностиці та психокорекції: навч. посіб. / упор. : І. А. Слободянюк, О. О. Холодова. Вінниця: Континент-Прим, 2000. – 28 с.
4. Групи взаємодопомоги: соціалізація через розвиток творчого потенціалу. Методичний посібник для фахівців, які працюють у групах взаємодопомоги, створених при Консультативних пунктах «Довіра» центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді / О.Л. Вознесенська та ін. Київ : Видавничий дім «Каліта», 2005. 168 с.
5. Деркач О. Педагогіка творчості: Казкотерапія на допомогу вчителю, вихователю, практичному психологу. Вінниця : ВДПУ, 2008. 48 с.
6. Докторович М., Рурик Г., Хозраткулова І. Арт-терапія в діяльності психолога та соціального педагога. Київ : Редакції загально-педагогічних газет, 2014. 97 с.
7. Киселева М. Арт-терапия в практической психологии и социальной работе. Санкт-Петербург : Речь, 2007. 336 с.
8. Колупасва А.А., Савчук Л.О. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання : науково-методичний посібник. Київ : Видавнича група «АТОПОЛ», 2011. 274 с.
9. Литвиненко С. А. Ямницький В. М. Ігрова терапія як засіб психологічної допомоги. *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти*. 2008. Вип. 41. С. 21-24.
10. Локарева Г. В., Філь О. В. Казкотерапія в підготовці соціальних педагогів до професійної діяльності: теорія і практика : монографія. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2016. 416 с.
11. Терлецька Л. Про методи арт-терапії. *Психолог*. 2002. № 5. С. 26.

12. Яценко Т. С., Калашник І. В., Чернуха І. О. Арт-терапевтичні технології в роботі психолога. Київ : Марич, 2009. 68 с.

Інформаційні ресурси:

1. Адаптована програма з арт-терапії для дітей з обмеженими можливостями / Л.Т. Нікішина та ін. URL: <http://corr.ks.ua>.
2. Євтушина М. П. Підготовка майбутніх соціальних педагогів до використання арт-терапії в роботі з дітьми із особливими потребами. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/698/1/Євтушина%20М%20.pdf>.
3. Жадько Ю. Г. Використання арт-терапевтичних технологій у роботі практичного психолога. URL: <https://vseosvita.ua/library/vikoristanna-art-terapevticnih-tehnologij-u-roboti-practicnogo-psihologa-117875.html>.
4. Руденко Ю. Ю. Арт-терапія у соціальній роботі. URL: <https://www.cuspu.edu.ua/images/files-2018/conf-18-05-2018/Rudenko.pdf>.
5. Сорока О. В. Арт-терапія в соціальній сфері : курс лекцій. Тернопіль, ТДПУ, 2008. 86 с.. URL: <http://www.info-library.com.ua/books-book-115.html>.
6. Титаренко О. І. Використання арт-терапії в психолого-педагогічному супроводі освітнього процесу. URL: http://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp6/tytarenko.pdf.

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Здобувачі, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані у формі співбесіди під час планової консультації викладача впродовж двох тижнів після пропуску. Відпрацювання занять може здійснюватися й шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Здобувачі, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до сесії не допускаються.

Політика академічної доброчесності

Одне з основних завдань навчального процесу та курсу – формування нульової толерантності до академічної недоброчесності. Відповідно до чинних правових норм, порушенням норм академічної доброчесності зокрема вважається: плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства; фабрикація - вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях; фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень; списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.

Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем. Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело. Приклади оформлення цитувань див. на платформі СЕЗН Moodle ЗНУ: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=103857>

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються в ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку

джерел: електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>; наукометрична база Scopus: <https://www.scopus.com>; наукометрична база Web of Science: <https://apps.webofknowledge.com>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти

За наявності сертифікату (свідоцтва, програми тощо) про проходження онлайн-курсу, тренінгу, вебінару, курсу підвищення кваліфікації та ін. з тематики (однієї з тем, змістового модуля) навчальної дисципліни залежно від кількості прослуханих годин (здобутих кредитів) здобувачу може бути нараховано до 40 балів. Дотичність тематики, відповідність досягнутих результатів навчання та кількість додаткових балів визначається викладачем. Документи, що підтверджують участь здобувача у відповідних заходах, мають бути подані викладачу до початку сесії.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2024-2025 н. р. доступний за адресою: <https://tinyurl.com/yckze4jd>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методiku проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y cds571a>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**

Електронна адреса: y_banakh@znu.edu.ua

Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):
<https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ:
<http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ:
<https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ):
<http://sites.znu.edu.ua/confucius>